

Regeringens proposition

1975/76: 154

om reglering av priserna på jordbruksprodukter, m. m.;

beslutad den 4 mars 1976.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

SVANTE LUNDKVIST

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till sockerreglering för perioden den 1 juli 1976—den 30 juni 1977. Vidare föreslås att riksdagen skall lämna regeringen bemyndigande att vidta de åtgärder som behövs för att genomföra prisregleringen på jordbruksprodukter under regleringsåret 1976/77 i enlighet med de grunder som beslöts av 1974 års riksdag. Dessutom föreslås vissa ändringar i jordbruksnämndens organisation.

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-03-04

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden Sträng, Johansson, Holmqvist, Aspling, Lundkvist, Geijer, Norling, Lidbom, Sigurdsen, Gustafsson, Zachrisson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson

Föredragande: statsrådet Lundkvist

Proposition om reglering av priserna på jordbruksprodukter, m. m.

1 Inledning

Enligt riksdagens beslut angående reglering av priserna på jordbruksprodukter, m. m. för tiden den 1 juli 1974—den 30 juni 1977 (prop. 1974: 122, JoU 1974: 29, rskr 1974: 275) skall justeringar av mittpriser, prisgränser och införselavgifter för jordbruksprodukter (exkl. socker och sockerbetor) göras dels halvårsvis med början den 1 januari 1975 på grundval av utvecklingen av jordbrukets kostnader, dels den 1 juli 1975 och den 1 juli 1976 för att nå följsamhet för jordbrukarnas inkomster till inkomstutvecklingen för andra befolkningsgrupper. Vissa ytterligare belopp skall utgå till jordbruket den 1 januari och den 1 juli 1975 samt den 1 juli 1976, nämligen 66, 80 resp. 50 milj. kr. För socker och sockerbetor omfattar prisregleringsperioden tiden den 1 juli 1974—den 30 juni 1976. Vidare har riksdagen medgett att regeringen eller, efter regeringens bestämmande, statens jordbruksnämnd får vidta de åtgärder som behövs för att genomföra regleringen av priser m. m. på vissa jordbruksprodukter under regleringsåret 1975/76 (prop. 1975: 55, JoU 1975: 11, rskr 1975: 166).

I skrivelse den 12 juni 1975 lade jordbruksnämnden, efter överläggningar och i samförstånd med lantbrukarnas förhandlingsdelegation och nämndens konsumentdelegation, fram förslag om kompensation till jordbruket fr. o. m. den 1 juli 1975 till följd av utvecklingen av jordbrukets kostnader samt anpassning av jordbrukarnas inkomster till den allmänna inkomstutvecklingen, m. m. Vidare lämnade jordbruksnämnden förslag till utökad låginkomstsatsning samt medelsbehov för av-

bytarverksamheten inom jordbruket för budgetåret 1975/76. Regeringen beslöt den 26 juni 1975 att den av jordbruksnämnden föreslagna kompensationen till jordbruket avseende prisstoppade produkter till ungefär hälften skulle utgå av budgetmedel. Sålunda beslöt regeringen att ersättning för den föreslagna prishöjningen på konsumtionsmjölk och ost skulle utgå från anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. I övrigt beslöt regeringen om ändrade mittpriser, prisgränser, införselavgifter m. m. i enlighet med nämndens förslag.

Statens jordbruksnämnd fick den 26 juni 1975 i uppdrag att efter överläggningar med företrädare för sockerbetsodlarna och sockertillverkningen samt nämndens konsumentdelegation avge förslag rörande den närmare utformningen av prisregleringen för sockerbetor och socker för tiden den 1 juli 1976—den 30 juni 1977. Därvid erinrades om riksdagens beslut våren 1974 rörande sockerbetsarealen (prop. 1974: 122, JoU 1974: 29, rskr 1974: 275).

Regeringen uppdrog i juli 1975 åt statens jordbruksnämnd och statens pris- och kartellnämnd att inkomma med en redovisning av praktiska erfarenheter av subventionering och prisstopp på s. k. baslivsmedel. Ambetsverken lämnade en sådan redovisning i november 1975.

Genom beslut den 6 november 1975 bemyndigade regeringen statens pris- och kartellnämnd att införa högstpriser på matpotatis. Vidare medgav regeringen samma dag att importen av matpotatis får subventioneras. Kostnaderna för denna subventionering får bestridas från anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område (prop. 1975/76: 101, JoU 1975/76: 31, rskr 1975/76: 144).

I skrivelse den 8 december 1975 lade jordbruksnämnden, efter överläggningar och i samförstånd med lantbrukarnas förhandlingsdelegation och konsumentdelegationen, fram förslag om kompensation till jordbruket fr. o. m. den 1 januari 1976 till följd av utvecklingen av jordbrukets kostnader, m. m. Efter riksdagens godkännande (prop. 1975/76: 41, FiU 1975/76: 15, rskr 1975/76: 91) utfärdade regeringen den 15 december 1975 förordning (1975: 1172) om fortsatt tillämpning av allmänna prisregleringslagen (1956: 236) t. o. m. den 20 december 1976. Med stöd av lagen utfärdade regeringen samma dag förordning (1975: 1173) om prisstopp m. m. t. o. m. den 20 juni 1976. Regeringen föreskrev den 18 december 1975 att den av jordbruksnämnden föreslagna ersättningen till jordbruket i huvudsak skulle utgå i form av justering av införselavgifter och priser. Den förutsatta prishöjningen för konsumtionsmjölk begränsades dock till ungefär hälften genom att ersättning lämnades av budgetmedel. Den ökade subventioneringen av mjölken finansieras genom att subventionerna på grädde, chokladmjölk, fruktyoghurt samt s. k. mögelost slopades.

I skrivelse den 27 januari 1976 har statens jordbruksnämnd lämnat dels en redogörelse för införselavgifterna och deras användning för

regleringsåret 1974/75 samt för utnyttjandet samma år av den kredit hos riksgäldskontoret som har ställts till nämndens förfogande för vissa ändamål utanför den s. k. fördelningsplanen för införselavgiftsmedel, dels beräkningar i samma hänscenden för regleringsåren 1975/76 och 1976/77 och dels vissa beräkningar angående anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för budgetåren 1975/76 och 1976/77.

I skrivelse samma dag har statens jordbruksnämnd efter överläggningar med företrädare för sockerbetsodlarna och sockertillverkningen samt nämndens konsumentdelegation lämnat förslag rörande den närmare utformningen av prisregleringen för sockerbetor och socker för tiden den 1 juli 1976—den 30 juni 1977.

Regeringen bemyndigade den 12 juni 1975 chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla en sakkunnig¹ för att se över statens jordbruksnämnds organisation och arbetsformer. I januari 1976 överlämnade utredningen betänkandet (Ds Jo 1976: 1) Statens jordbruksnämnds organisation m. m.

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av överbefälhavaren (ÖB), statskontoret, riksrevisionsverket, statistiska centralbyrån (SCB), lantbruksstyrelsen, statens jordbruksnämnd, statens jordbruksnämnds konsumentdelegation, fiskeristyrelsen, statens pris- och kartellnämnd, överstyrelsen för ekonomiskt försvar, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens centralorganisations statstjänstemannasektion (TCO-S), Centralorganisationen SACO/SR, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Sveriges industriförbund, Sveriges grossistförbund, Samarbetsorganet i jordbruksfrågor för enskild handel och industri, Kooperativa förbundet (KF) och Sveriges fiskares riksförbund. Härutöver har yttrande inkommit från konsumentombudsmannen (KO).

I prop. 1975/76: 100 (bil. 11 s. 38 och 39) har regeringen föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, till Statens jordbruksnämnd för budgetåret 1976/77 beräkna ett förslagsanslag av 11 957 000 kr. och till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för budgetåret 1976/77 beräkna ett förslagsanslag av 2 866 000 000 kr. Jag anhåller att nu få ta upp dessa frågor.

2 Justering av införselavgifter m. m. den 1 juli 1975

Enligt beslut av 1974 års riksdag skulle justering av mittpriser, prisgränser och införselavgifter göras den 1 juli 1975 på grundval av utvecklingen av jordbrukets produktionskostnader och kostnaderna för uppsamling och förädling inom ramen för jordbruksprisregleringen samt export. Vidare skulle prisnivån justeras så att följsamhet nås för jordbrukarnas inkomster av eget arbete och eget kapital till inkomstutvecklingen för andra befolkningsgrupper. Dessutom skulle jordbruket enligt

¹ Departementsrådet Ingvar Lindström.

riksdagens beslut tillföras 80 milj. kr. för bl. a. utbyggd låginkomstsatsning och avbytarverksamhet.

Till grund för kostnadskompensationen skall ligga utvecklingen av priserna för jordbrukets produktionsmedel mätt enligt lantbruksekonomiska samarbetsnämndens produktionsmedelsprisindex (PM-index). PM-index steg under perioden oktober 1974—april 1975 preliminärt med 1,90 %. Det belopp som på grundval av utvecklingen av PM-index skulle tillföras jordbruket utgjorde, efter det att vissa justeringar vidtagits med hänsyn till över- resp. underkompensation under föregående period, 109,67 milj. kr. På grund av att ökningen av lönekostnaden för lantarbetare under år 1975 avvek markant från uppgången i PM-index kompengades jordbruket dessutom för den ökade kostnaden för lejt arbete med ett belopp av 100 milj. kr.

Vad beträffar kostnaderna för uppsamling och förädling inom ramen för jordbruksprisregleringen tillfördes jordbruket ett belopp av 197,7 milj. kr. I detta belopp ingick dels en preliminärt beräknad ersättning för kostnadsutvecklingen under oktober 1974—april 1975, dels en definitiv avräkning för år 1974 avseende animalieprodukter.

Vid tillämpningen av det för år 1975 träffade löneavtalet mellan LO och SAF beräknade jordbruksnämnden att inkomstförbättringen för jordbrukarna borde uppgå till 7,8 % efter avdrag för rationaliseringsvinsten i jordbruket. Härtill kom en justeringspost från år 1974 om 0,4 % eller 8,40 milj. kr. Denna post sammanhängde med att förbundsförhandlingarna inom LO—SAF-området gav ett något högre resultat än den centrala uppgörelse som låg till grund för beräkningen av jordbrukets inkomstförbättring från den 1 juli 1974. Det sammanlagda belopp som per den 1 juli 1975 skulle utgå till jordbruket på grundval av LO—SAF-avtalet var 201,02 milj. kr. Härifrån drogs ökningen av lagstadgade sociala kostnader, för vilka jordbruket kompengades redan från den 1 januari 1975. Återstående belopp utgjorde 109,42 milj. kr. Låglönejusteringen inom LO—SAF-avtalet innefattades i det belopp om 80 milj. kr. som riksdagen beslutat för bl. a. låginkomstsatsning inom jordbruket. Enighet nåddes vidare om att ett justeringsbelopp på ca 33 milj. kr. borde tillföras jordbruket som bidrag till uppnående av den i riksdagsbeslutet avsedda inkomstföljsheten.

Fr. o. m. den 1 januari 1976 tillkom enligt nämnden ett belopp av 81,49 milj. kr., som motsvarar förtjänstutvecklingsgarantin i LO—SAF-avtalet.

Det belopp som totalt skulle tillföras jordbruket från den 1 juli 1975 utgjorde således ca 630 milj. kr. räknat per helt år. Av totalbeloppet avsattes sammanlagt 50 milj. kr. för avbytarverksamhet och låginkomstsatsning inom mjölk- och smågrisproduktion. Fördelningen på olika varuslag av resterande belopp om 580 milj. kr. och de pris- och avgiftshöjningar som detta motsvarar framgår av följande sammanställning.

	Öre/kg (för mjölk öre/l) i prisregleringsledet	Beräknat belopp till jordbruket milj. kr.
Vete	3	32,04
Råg	2	4,24
Fodersäd	3	9,93
Matpotatis	3	20,04
Potatisstärkelse	20	13,20
Oljevaxter	6	18,24
Kokärter	3	0,21
Bruna bönor	5	0,10
Summa vegetabilier		98,00
Konsumtionsmjölk vid mejeri	14	192,64
Konsumtionsmjölk utanför mejeri	7	3,85
Grädde	50	28,50
Smör	15	8,40
Ost	53	39,75
Mjölkpulver	19	4,37
Summa mjölk och mejeriprodukter		277,51
Nöt-, häst- och kalvkött	70	104,37
Får- och lammkött	100	4,30
Fläsk	32	88,13
Broiler	20	7,08
Kalkon	35	0,56
Summa kött och fläsk		204,44
Totalt		579,95

Konsumtionsmjölk utanför mejeri omfattas inte av prisstoppet. Enligt nämnden torde dock inte priset på denna vara kunna höjas om försäljningspriset på mjölk från mejeri skulle komma att begränsas med hjälp av subventioner. I det fall regeringen skulle subventionera prishöjningen på mjölk på annat sätt än med halva beloppet innebar nämndens förslag att en omfördelning borde ske mellan prisökningen på konsumtionsmjölk utanför mejeri och på ost så, att det avsedda totalbeloppet skulle uppnås.

Genom beslut den 26 juni 1975 föreskrev regeringen att den föreslagna prishöjningen på konsumtionsmjölk och ost skulle begränsas med hjälp av subventioner. Således föreskrev regeringen att ersättning för den förutsatta pris- och avgiftshöjningen för konsumtionsmjölk vid mejeri om 14 öre per liter och för ost om 58 öre per kg skulle bekostas från anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för budgetåret 1975/76.

Regeringen fastställde samma dag de av jordbruksnämnden föreslagna avgiftsändringarna för övriga produkter och därav föranledda ändringar i mittpriser och prisgränser.

Jordbruksnämnden lämnade vidare förslag till utbyggd *låginkomst-satsning och avbytarverksamhet* inom jordbruket. Under anslaget Pris-

reglerande åtgärder på jordbrukets område för budgetåret 1974/75 var upptaget ett belopp om 90 milj. kr. för leveranstillägg till mjölkproducenter och ett belopp om 2 milj. kr. för försöksverksamhet med avbytare inom jordbruket. Kostnaden för leveranstillägget på mjölk har uppgått till 80,8 milj. kr. Sålunda har en besparing av 9,2 milj. kr. uppstått.

Enligt 1974 års riksdagsbeslut skulle jordbruket för budgetåret 1975/76 tillföras ett belopp av 80 milj. kr. utöver det belopp om 92 milj. kr. som utgått fr. o. m. budgetåret 1974/75. Jordbruksnämnden föreslog att beloppet 92 milj. kr. skulle få disponeras oförändrat för budgetåret 1975/76 med 90 milj. kr. för leveranstillägg för mjölk och 2 milj. kr. för avbytarverksamheten. Av det ytterligare beloppet om 80 milj. kr. föreslog nämnden, som tidigare nämnts, att 50 milj. kr. skulle få disponeras för låginkomstsatsning och avbytarverksamhet för budgetåret 1975/76. Resterande 30 milj. kr. tillfördes jordbruket inom ramen för prisregleringen och ingår i de pris- och avgiftshöjningar som redovisats i det föregående.

Beträffande fördelningen av beloppet om 50 milj. kr. föreslog nämnden att ca 15 milj. kr. skulle få disponeras för en höjning av leveranstillägget för mjölk, ca 20 milj. kr. för stöd åt smågrisproduktionen och ca 15 milj. kr. att tillföras avbytarverksamheten inom jordbruket. För budgetåret 1975/76 skall således enligt nämndens förslag utgå totalt 105 milj. kr. för leveranstillägg för mjölk och 20 milj. kr. för stöd åt smågrisproduktionen samt 17 milj. kr. för avbytarverksamheten. Nämnden föreslog att i den mån beloppen för låginkomstsatsningen ej helt utnyttjas skulle uppkomna besparingar få tillföras avbytarverksamheten. Vidare föreslogs outnyttjade medel avsedda för avbytarverksamheten få användas för eventuella överskridanden av de beräknade beloppen för leveranstillägg på mjölk och prisstöd åt smågrisproducenter.

Vad beträffar *leveranstillägget för mjölk* anförde jordbruksnämnden att systemet tekniskt hade fungerat bra under regleringsåret 1974/75. Det högsta belopp per kg mjölk som utgått under regleringsåret var 5 öre. Nämnden föreslog för regleringsåret 1975/76 en höjning av detta belopp till 6 öre att utgå för månadsleveranser till mejeri om 500 t. o. m. 4 999 kg. För leveranser fr. o. m. 5 000 t. o. m. 6 500 kg skulle bidraget utgå med 300 kr. per månad. Därefter skulle tillägget avtrappas med 30 kr. för varje 500 kg som månadsleveransen överstiger 6 500 kg. Den föreslagna ändringen beräknades av nämnden öka kostnaden med ca 15 milj. kr. per år.

Jordbruksnämnden föreslog vidare en utbyggnad försöksvis av låginkomstsatsningen genom ett *stöd till smågrisproduktionen*. Stödet föreslogs utformat som ett kontantbidrag baserat på antalet modersuggor hos producenterna. Bidraget föreslogs utgå med 150 kr. per sugga upp

till ett antal av 15 suggor, dvs. totalt 2 250 kr. per år. Detta årsbelopp skulle kvarstå oförändrat upp till ett antal av 20 suggor. För varje tillkommande sugga över 20 skulle årsbidraget minskas med 150 kr. och det skulle således upphöra vid ett antal av 35 suggor. Enligt nämndens förslag skulle inte s. k. gyltor, dvs. betäckta ungsuggor som ännu ej grisat, berättiga till bidrag. Denna begränsning motiverades bl. a. med att vissa producenter föder upp avelssuggor för avsalu men själva inte bedriver smågrisproduktion.

Utbetalningen av stödbeloppen för regleringsåret 1975/76 beräknades av jordbruksnämnden kunna ske i slutet av regleringsåret eller början av kommande år. SCB skulle komma att medverka i förarbetet och själva utbetalningen ske från nämnden. Jordbruksnämnden beräknade antalet stödberättigade besättningar till mellan 20 000 och 25 000 för regleringsåret 1975/76 och kostnaderna till ca 20 milj. kr. Häri ingår kostnaderna för bl. a. kontroll av lämnade uppgifter om antalet suggor.

Jordbruksnämnden och de båda delegationerna var överens om att den föreslagna stödformen borde prövas försöksvis och att en utvärdering borde ske så snart som detta var möjligt under regleringsåret. Nämndens förslag till utbyggd låginkomstsatsning och avbytarverksamhet godtogs i allt väsentligt av regeringen.

3 Justering av införselavgifter m. m. den 1 januari 1976

Ytterligare kompensation skulle enligt gällande regler utgå till jordbruket fr. o. m. den 1 januari 1976. I samband härmed skulle behövliga justeringar ske av mittpriser, prisgränser och införselavgifter m. m.

I första hand skulle jordbruket kompenseras för kostnadsutvecklingen mätt enligt utvecklingen av PM-index under perioden april—oktober 1975. PM-index steg under denna period med 2,16 %. Härtill skulle läggas en justeringspost om 0,10 indexenheter, beroende på att indexökningen för perioden oktober 1974—april 1975 blev 2,00 % mot preliminärt 1,90 %, som låg till grund för beräkningen av kostnadskompensationen per den 1 juli 1975. Det belopp som skulle tillföras jordbruket i kompensation för kostnadsökningar för produktionsmedel m. m. uppgick således när ökningen av PM-index multiplicerades med värdevolymen för jordbrukets kostnader till 158,46 milj. kr.

Beträffande kostnadsutvecklingen för uppsamling och förädling inom jordbruksprisregleringens ram tillfördes jordbruket totalt 56,90 milj. kr. I detta belopp ingick bl. a. ett a contobelopp för andra halvåret 1975 (april—oktober 1975) och en slutavräkning för vegetabilier avseende perioden oktober 1973—oktober 1974.

Vid justeringen per den 1 juli 1975 bestämdes att ett belopp om 81,49 milj. kr. skulle tillföras jordbruket fr. o. m. den 1 januari 1976.

Jordbruket skall under regleringsperioden kompenseras för ändrad arbetsgivaravgift eller liknande avgift i vad avser den s. k. egenavgiften. Höjda avgifter inom socialförsäkringen och ATP beräknades av jordbruksnämnden medföra ökade kostnader med 78,90 milj. kr. Fr. o. m. år 1976 utgår inte allmän arbetsgivaravgift (egenavgift) på de första 18 000 kr. mot tidigare 10 000 kr. Denna nedsättning värderades till 30,90 milj. kr. Den med 2 % sänkta arbetsgivaravgiften i det s. k. inre stödområdet beräknade nämnden medföra en kostnadsänkning för jordbruket av 0,50 milj. kr. Nettoeffekten för jordbruket av de ändrade avgiftsbestämmelserna utgjorde således 47,50 milj. kr.

Med hänsyn till att de avslutade förbundsförhandlingarna inom LO —SAF-området hade medfört löneökningar som med 0,5 procentenheter översteg de per den 1 juli 1975 tillämpade resultaten av det centrala löneavtalet tillfördes jordbruket ett korrigeringsbelopp om 12,35 milj. kr.

Den totala ersättningen till jordbruket fr. o. m. den 1 januari 1976 utgjorde således 356,7 milj. kr.

Fördelningen av beloppet på olika varuslag i form av pris- och avgiftshöjningar framgår av följande tabell.

	Öre/kg (för mjölk öre/l) i prisregleringsledet	Beräknat belopp till jordbruket milj. kr.
Konsumtionsmjölk vid mejeri	11	151,36
Konsumtionsmjölk utanför mejeri	11	6,05
Grädde, tjock	25	9,25
Grädde, tunn	18	3,60
Ost	45	33,75
Summa mjölk och mejeriprodukter		204,01
Nöt- och hästkött	56	74,76
Kalvkött	76	11,86
Fläsk	24	66,10
Summa kött och fläsk		152,72
Summa		356,73

Regeringen beslöt den 18 december 1975 att den föreslagna generella prishöjningen på konsumtionsmjölk skulle begränsas med hjälp av subventioner. Således föreskrev regeringen att från anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område skulle utgå ersättning till jordbruket för att bekosta 6 öre av den föreslagna prishöjningen om 11 öre per liter konsumtionsmjölk. För att inte belasta statsbudgeten med en ökning av kostnaderna för livsmedelssubventionerna beslöt regeringen samtidigt att slopa subventionen för grädde, chokladmjölk, frukt-yoghurt samt s. k. mögelost. För övriga varor beslöt regeringen om höj-

da införselavgifter, mittpriser och prisgränser i enlighet med jordbruksnämndens förslag.

Justeringarna av införselavgifter m. m. samt ändrad livsmedelssubventionering den 1 juli 1975 och den 1 januari 1976 har inneburit dels att övre prisgränsen för treprocentig konsumtionsmjölk och för skummjölk har höjts med 5 öre per liter, dels att mittpriser, prisgränser och införselavgifter (normalavgifter) för berörda varor f. n. uppgår till följande belopp (öre/kg):

	Nedre pris- gräns	Mitt- pris ¹	Övre pris- gräns	Införsel- avgift (normal- avgift)
Vete		69		Rörlig
Råg		64		"
Korn		62		"
Havre		60		"
Matpotatis				
6/7—14/11	32	38,50	45	} 24,50
15/11—31/1	36,50	43	49,50	
1/2—31/3	41	47,50	54	
1/4—5/7	45	51,50	58	
Potatisstärkelse	140	161	182	92
Oljeväxtfrö	121	134	147	220 ^a
Kokärter				43
Bruna bönor				95
Konsumtionsmjölk med 3 % fetthalt				35,20
Grädde, tjock				522
Grädde, tunn				321
Smör	892	917 ^a	1 093	418
Ost	761	849	937	401
Mjölkpulver, magert	386	450	514	350
Mjölkpulver, fett	568	650	732	380
Nöt- och hästkött	809	930	1 051	555
Kalvkött	917	1 079	1 241	549
Får- och lammkött	782	918	1 054	515
Fläsk	535	619	703	253
Broiler	726	790	854	409
Kalkon	936	1 030	1 124	494
Ägg	464	526	588	245
Heläggmassa	541	623	705	369
Heläggpulver	2 218	2 505	2 792	1 297
Äggulepulver	2 141	2 414	2 687	1 070

¹ För spannmål definitivt inlösenpris.

² Fettvaruavgift.

^a S. k. ingångspris.

Av nedanstående tabell framgår den ersättning i öre per kg (för mjölk öre per liter) som från anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område f. n. utgår till jordbruket till följd av uteblivna införselavgiftshöjningar för subventionerade och prisstoppade varor.

Till de i tabellen angivna beloppen kommer viss ersättning för genom prisstoppet förhindrade prishöjningar för kött, fläsk och ost,

Vara	Ersättning från anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område öre/kg (för mjölk öre/l) i prisregleringsledet
Konsumtionsmjölk resp. skummjölk (utom chokladmjölk och frukt-yoghurt)	97,7 resp. 108,7
Ost (utom s. k. mögelost)	206
Mjölkpulver	124
Nöt- och hästkött	330
Kalvkött	345
Fläsk	156,3

vilkas priser annars skulle ha höjts till följd av stigande världsmarknadspriser. Vidare tillkommer de medel som utgår från anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för låginkomstsatsning och avbytarverksamhet samt som ersättning för införselavgiftsmedel utanför fördelningsplanen.

Den totala effekten till konsument av ovan nämnda uteblivna införselavgiftshöjningar m. m. kan för mjölk beräknas till ca 1,25 kr. per liter, för ost ca 3 kr. per kg, för nötkött ca 5 kr. per kg och för fläsk till ca 2,80 kr. per kg.

4 Införsel- och regleringsavgiftsmedel m. m.

Jordbruksnämnden har redovisat uppburna införselavgiftsmedel m. m. för regleringsåret 1974/75. Den huvudsakliga medelsdispositionen framgår av en särskild tabell, i vilken även den preliminära dispositionen för innevarande regleringsår redovisas.

Införselavgiftsmedel m. m. för regleringsåret 1974/75 utgör 237,2 milj. kr. varav för fodermedel 25 milj. kr. Härutöver har influtit införselavgifter för brödsäd och köttvaror, vilka avgifter enligt gällande regler har reserverats eller överförts till Svensk spannmålshandel resp. Svensk kötthandel för utbytesexport. Vidare har 18 milj. kr. influtit för fettråvaror och fettvaror. Detta belopp hänförs till av statsmakterna beslutad avgiftshöjning och har enligt gällande regler överförts till föreningen Sveriges oljeväxtintressenter.

Fördelningsplanen för 1974/75 omfattar enligt riksdagens beslut och den överenskommelse som låg till grund för detta ett totalbelopp av 277,2 milj. kr. att tillföras olika ändamål inom jordbruksprisregleringens ram.

Eftersom de avgiftsmedel som står till förfogande endast uppgår till 237,2 milj. kr. har erfordrats ett tillskott av 40 milj. kr. för att täcka fördelningsbehovet. Bristen har i enlighet med riksdagens beslut i första hand täckts genom ianspråktagande av inestående slaktdjursavgifter. Vidare har en inestående reserv från 1973/74 jämte räntemedel tagits

i anspråk. Återstående brist har täckts av influtna förmalningsavgifter.

Sådana ändamål *utanför den egentliga prisregleringen* på jordbrukets område som tidigare kunnat tillgodoses av inflytande införselavgiftsmedel har under 1974/75 fått finansieras genom anlitande av rörlig kredit hos riksgäldskontoret. Kostnaderna för ifrågavarande ändamål uppgick till ca 18,7 milj. kr. Krediten utgör 120 milj. kr. varav tagits i anspråk 78 milj. kr. för 1973/74, 18,7 milj. kr. för 1974/75 eller totalt 96,7 milj. kr.

Införselavgiftsmedel m. m. för regleringsåret 1975/76

För 1975/76 beräknar nämnden de disponibla inkomsterna av införselavgifter till ca 404,2 milj. kr., varav 80 milj. kr. för fodermedel.

Fördelningsplanen för 1975/76 utgör totalt 332,2 milj. kr. Ett beräknat överskott om ca 72 milj. kr. föreligger sålunda utöver fördelningsplanen. Regleringsföreningen Sveriges potatisintressenter har fått en ökad tilldelning av införselavgiftsmedel med 10 milj. kr. bl. a. med hänsyn till att tilldelningen varit oförändrad sedan 1972/73 samtidigt som prisnivån på potatis och produkter därav successivt höjts. Svensk ägghandel har fått ytterligare 20 milj. kr. föranlett av de ökade insamlings- och packningskostnaderna för ägg.

Definitiv fördelningsplan kan fastställas först efter utgången av regleringsåret 1975/76 då de verkliga inkomsterna av införselavgifter för fodermedel är kända.

Jordbruksnämnden har under senare år bemyndigats att använda införselavgiftsmedel som inflyter *utanför fördelningsplanen* till ett antal olika ändamål. Medelsbehovet under 1975/76 för sådana ändamål beräknas uppgå till ca 18,1 milj. kr. och skall täckas av införselavgiftsmedel i första hand. I brist på sådana får dock finansieringen ske genom anlitande av den rörliga kredit som ställts till nämndens förfogande i riksgäldskontoret.

Icke disponerade införselavgiftsmedel för 1975/76 skall användas för att minska utnyttjandet av den rörliga krediten. Av det beräknade överskottet om 72 milj. kr. återstår för detta ändamål 53,9 milj. kr. sedan 18,1 milj. kr. tagits i anspråk för vissa ändamål utanför fördelningsplanen. Eftersom det ianspråktagna kreditbeloppet för 1973/74 och 1974/75 uppgår till 96,7 milj. kr. skulle sålunda enligt dessa beräkningar vid 1975/76 års utgång återstå 42,8 milj. kr. i utestående kredit.

Införselavgiftsmedel m. m. för regleringsåret 1976/77

Jordbruksnämnden beräknar inkomsterna av införselavgifter under regleringsåret 1976/77 till ca 424 milj. kr. räknat efter nuvarande avgiftssatser. Med hänsyn bl. a. till starka fluktuationer i importpriserna

Huvudsaklig medelsdisposition av införselavgiftsmedel m. m. regleringsåren 1974/75 och 1975/76

	1974/75 1 000-tal kr.	1975/76 1 000-tal kr., prel.
<i>Inkomster</i>		
Från föregående regleringsår kvarstående införselavgifter och räntor	—	—
Under resp. regleringsår influtna införselavgifter,		
exkl. fodermedel	212 150	324 200
fodermedel	25 073	80 000
Vissa ränteinkomster	—	—
Reserv från föregående år	3 237	—
Av förmalningsavgifter	19 740	—
Av slaktdjursavgifter	17 000	—
Summa	277 200	404 200
<i>Utgifter</i>		
a) Av medel inom resp. regleringsårs fördelningsplan		
Svensk spannmålshandel	—	—
Sveriges potatisintressenter	19 500	29 500
Sveriges oljeväxtintressenter	40 800	—
Föreningen för mejeriprodukter	170 650	152 000
Svensk kötthandel	—	—
Svensk ägghandel	23 500	43 500
Upplysningsverksamhet och utvecklingsarbete	7 500	7 500
Mjölkkavkastningskontroll	8 500	10 000
Svin- och köttdjurskontroll	4 500	6 000
Stöd till konserverter och andra köksväxter	2 000	2 000
Fonden för kollektiva åtgärder inom biodlingen	250	250
Reserv till jordbruksnämndens förfogande	—	81 450
Summa	277 200	332 200
b) Utanför fördelningsplanen		
Svensk matpotatiskontroll	600	630
Sveriges utsädesförening i Svalöv	850	1 020
Bidrag till kostnaderna för ackordhästorganisationen	300	300
Bidrag till fraktkostnader för mjölk och grädde	182	500
Prisutjämning på äggalbumin	2 722	—
Statens jordbruksnämnd för konsumtionsmjölkskontroll	50	—
Pristillägg för får- och lammkött	8 392	10 000
Stöd till vallfröodlingen	4 000	4 000
Sveriges potatisodlares riksförbund	1 400	1 400
Stöd till biodlingen	250	250
Summa	18 746 ¹	18 100
Summa utgifter	295 946	350 300
Saldo vid utgången av resp. regleringsår		
./.	18 746	53 900

¹ I brist på avgiftsmedel finansieras tills vidare de under b) angivna utgifterna genom anlåtande av kredit hos riksgäldskontoret.

kan emellertid den faktiska avgiftsuppbörden komma att avvika väsentligt från denna siffra.

Jordbruksnämnden har i särskild skrivelse till regeringen anfört bl. a. följande angående de s. k. kompensationsavgifter som tas ut vid import av livsmedel som kompensation för de interna avgifterna:

Det nuvarande systemet med kompensationsavgifter som saknar anknytning till de aktuella interna avgifterna framstår som sakligt omotiverat. Med hänsyn härtill och då det innebär vissa nackdelar vid redovisningar i handelspolitiska sammanhang framstår det som önskvärt att i möjlig mån slopa kompensationsavgifterna som särskilda avgifter och inarbeta avgiftsbeloppen i införselavgifterna. Detta är tekniskt möjligt beträffande samtliga kompensationsavgiftsbelagda varor utom vissa stärkelseprodukter för vilka någon införselavgift inte kan tas ut. Man har vid överläggningarna varit ense om att föreslå att kompensationsavgifterna utom för potatisstärkelse och stärkelseprodukter inarbetas i utgående införselavgifter.

Enligt gällande ordning förs de medel som inflyter i form av kompensationsavgifter över till regleringsföreningarna "för att täcka utgifter för de marknadsreglerande åtgärder som åvilar föreningarna". Med utgångspunkt från att en omvandling av kompensationsavgifterna inte skall få medföra någon förändring av regleringsekonomin har man därför förutsatt att det belopp av införselavgiftsmedel inom den s. k. fördelningsplanen som ställs till regleringsföreningarnas förfogande får höjas i motsvarande mån som man arbetar in kompensationsavgifterna i införselavgifterna. För att man skall ha ett aktuellt underlag för en omräkning har man dock ansett att en omvandling bör anstå i avvaktan på att uppgifter skall föreligga om avgiftsuppbörden för 1974/75. Det har förutsatts att jordbruksnämnden därefter skall ingå med förslag till regeringen i ärendet.

De kompensationsavgifter som enligt nämndens förslag skall omvandlas till uppbörd av införselavgifter härrör i allt väsentligt från importen av ost. Uppbörden beräknas för 1975/76 till ca 15 milj. kr. Jordbruksnämnden föreslår att kompensationsavgifterna för andra varor än stärkelse och stärkelseprodukter från den 1 juli 1976 inarbetas i utgående införselavgifter samt att det belopp som omfattas av fördelningsplanen för 1976/77 får höjas med 15 milj. kr.

Fördelningsplanen för 1976/77 föreslås av jordbruksnämnden uppta samma belopp som för regleringsåret 1975/76, dvs. 252,2 milj. kr. med tillägg av inflytande avgifter för fodermedelsimporten. Sistnämnda avgifter beräknas f. n. till totalt ca 80 milj. kr. Vid denna beräkning av foderavgifterna och vid bifall till nämndens förslag i fråga om omvandling av kompensationsavgifterna blir beloppet inom fördelningsplanen $(252,2 + 80,0 + 15,0 =)$ 347,2 milj. kr. Med hänsyn till ovissheten om den kommande utvecklingen av regleringsekonomin för de olika varuområdena har det inte varit möjligt för nämnden att nu lägga fram en plan för fördelning av det preliminärt beräknade beloppet. Jordbruksnämnden avser att återkomma med ett förslag till preliminär fördelning

i juni 1976 efter överläggningar med lantbrukarnas förhandlingsdelegation och konsumentdelegationen i samband med förslag till justering av införselavgifter m. m. fr. o. m. den 1 juli 1976.

Jordbruksnämnden föreslår att den liksom hittills, efter hörande av de båda delegationerna, bör få jämka delbeloppen mellan de olika regleringsföreningarna och besluta om fördelning av det belopp som kan komma att stå till nämndens förfogande. Vidare förutsätter nämnden att, liksom hittills, Svensk spannmålshandel och Svensk kötthandel får tillföras införselavgifter för viss s. k. utbytesexport av brödsäd resp. av kött och fläsk samt att Sveriges oljeväxtintressenter får tillföras de införselavgiftsmedel som inflyter till följd av höjning av avgiften per den 1 juli 1974 eller senare.

Vad gäller avgiftsmedel till ändamål *utanför fördelningsplanen* för 1976/77 beräknar jordbruksnämnden f. n. medelsbehovet till ca 18,5 milj. kr. Fördelningen framgår av följande uppställning (1 000 kr.).

Pristillägg för får- och lammkött	10 000
Svensk matpotatiskontroll	700
Sveriges utsädesförening, potatisförädling	1 220
Sveriges potatisodlares riksförbund	1 400
Ackordhästorganisationen	475
Bidrag för fraktkostnader för mjölk och grädde	500
Stöd åt odlingen av vallväxtfröer	4 000
Stöd åt biodlingen	250
Summa	18 545

Bidraget till Svensk matpotatiskontroll (SMAK) avser föreningens upplysningsverksamhet på matpotatisområdet. Enligt SMAK kan denna verksamhet inte under 1976/77 uppehållas i oförändrad omfattning utan kostnadsstegringar som endast delvis kan kompenseras genom rationalisering. SMAK har därför hemställt om höjning av bidraget med 70 000 kr. till 700 000 kr.

Sveriges utsädesförening har för regleringsåret 1976/77 hemställt om höjning av bidraget till finansiering av föreningens potatisförädlingsverksamhet från 1 020 000 kr. till 1 220 000 kr.

Jordbruksnämnden, som anser den långsiktiga upplysnings- och förädlingsverksamheten på matpotatisområdet synnerligen angelägen, tillstyrker de begärda höjningarna av bidragsbeloppen.

Arméns ackordhästorganisation kommer den 1 juli 1977 att överföras till en särskild stiftelse, Stiftelsen för ackordhästorganisationens bevarande. Försvarets materielverk skall även därefter svara för den centrala administrationen av ackordhästorganisationen mot ersättning från stiftelsen. Från stiftelsens interimsstyrelse har inkommit framställning om bidrag under verksamhetsåret med 475 000 kr. Hittills anvisat belopp uppgår till 300 000 kr. för år under nu löpande treårsperiod. Detta belopp är dock baserat på 1970 och 1971 års kostnadsläge. Höj-

ningen har tillstyrkts av lantbrukarnas förhandlingsdelegation. Konsumentdelegationen har ej framfört någon erinran till höjningen.

5 Sockerregleringen

De överläggningar som föregick nu löpande regleringsperiod för socker präglades i väsentliga delar av problemen kring de extremt höga världsmarknadspriser som då var gällande. För att göra import möjlig även för andra än Svenska sockerfabriks AB infördes därför fr. o. m. den 1 juli 1974 ett system med bidrag för importerat socker. Kostnaderna för denna bidragsgivning täcks genom uttagande av en försäljningsavgift på allt socker som säljs inom landet när världsmarknadspriset på färdigt socker är högre än det pris som bolaget äger rätt att betinga sig för socker som har utvunnits ur svenska betor (avräkningspriset).

Importbidragets storlek är lika med skillnaden mellan gällande världsmarknadspris och det inhemska avräkningspriset. Under perioder då importbidrag utgår regleras ersättningen för sockerbolagets raffineringsverksamhet enligt den s. k. garantiregeln.

Till följd av de höga världsmarknadspriserna under andra halvåret 1974 och första månaderna år 1975 uppgick importbidragen till stora belopp, vilka motsvarades av en likaledes hög försäljningsavgift. Därefter föll världsmarknadspriserna vilket medförde minskade importbidrag men även reducerade försäljningsavgifter. Intäkterna av den allt mindre försäljningsavgiften räckte emellertid inte till att täcka de kostnader som redan uppkommit i samband med de verkställda köpen. Jordbruksnämnden uppdrog åt regleringsföreningen Svensk sockerhandel att medverka i ifrågavarande bidragsgivning. För att finansiera denna bemyndigades regleringsföreningen att i bank uppta lån för att täcka de löpande utbetalningarna. Av ovan angivna skäl har föreningens medverkan i bidragsgivningen inneburit att föreningen f. n. har en skuld på 30,6 milj. kr. som successivt skall täckas av inflytande medel för sockerregleringen. Jordbruksnämnden förutser att de under innevarande regleringsår inflytande medlen inte förslår till att täcka mer än löpande kostnader för sockerregleringen och för det upptagna lånet, vilket även vid utgången av regleringsåret beräknas uppgå till ca 30 milj. kr. Under förutsättning att världsmarknadspriserna ligger kvar vid ungefär nuvarande nivå, kommer dock intäkterna av införselavgiftsmedel till följd av nu föreslagna prishöjningar på den inhemska sockermarknaden att stiga under kommande regleringsår vilket, enligt nämnden, bör möjliggöra en avbetalning av ifrågavarande lån.

Vid överläggningarna år 1974 inför nu löpande regleringsperiod enades parterna om att de förändringar som skulle komma att genomföras beträffande villkoren för betodlare och sockerindustri inom EG även skulle överföras till den svenska sockernäringen. Till följd av be-

slutade prishöjningar inom EG har grundpriserna för sockerbetor under de gångna två åren uppgått till följande belopp:

1974 års skörd 12,37 kr./dt betor
1975 års skörd 14,21 kr./dt betor

Av samma skäl har sockerbolagets avräkningspris för socker ur svenska betor fastställts till följande belopp:

1/7 1974—	6/10 1974	164,75	kr./100 kg
7/10 1974—	30/6 1975	172,28	„
1/7 1975—	30/6 1976	197,77	„

Vid nu förda överläggningar har Sveriges betodlares centralförening förklarat att man med hänsyn till att överläggningarna endast avsåg en ettårsperiod förordade en prolongering av villkoren beträffande ersättningen till betodlarna. Svenska sockerfabriks AB har emellertid framfört önskemål om ekonomiska förbättringar.

Vid överläggningarna har man enats om att förslaget till sockerreglering för 1976/77 bör grundas på följande utgångspunkter.

Som speciell ersättning för merkostnaderna i samband med driften vid sockerbruken på Öland och Gotland bör sockerbolaget erhålla ett kalkylmässigt belopp om 8,4 milj. kr. i form av en höjning av avräkningspriset för svenskt betsocker med 2,80 kr./100 kg.

Med hänsyn till kända prisrelationer sockerbetor/socker inom EG bör bolaget vidare erhålla en med 5 kr./100 kg socker förhöjd ersättning för sockerframställningen. Vid normal skörd motsvarar detta 15 milj. kr. per år.

Till följd av de ökade merkostnaderna vid raffinaderiet i Arlov bör sockerbolaget medges rätt att höja nu gällande pristillägg i förhållande till baskvaliteten för vissa delar av sortimentet med ett kalkylmässigt belopp om sammanlagt 12,8 milj. kr. Höjningen uppgår för t. ex. vanligt bitsocker i paket till 15,50 kr./100 kg.

Sockerbolaget bör erhålla lagringsbidrag för importerat råsocker i anslutning till vad som utbetalas inom EG. Bidraget bör emellertid tillföras bolaget i form av reducerad införselavgift för råsocker. Med nuvarande EG-regler bör reduktionen uppgå till 6,07 kr./100 kg. En sådan reduktion skulle för bolaget få ett årligt värde av 1,6 milj. kr. vid en råsockerimport av den storlek som kan beräknas erforderlig vid normal svensk skörd.

I samförstånd med betodlarföreningen, sockerbolaget och konsumentdelegationen framlägger jordbruksnämnden följande förslag till sockerreglering för perioden den 1 juli 1976—den 30 juni 1977.

1. Sockerbetsarealen bör årligen fastställas med sikte på att sockerbolagets nuvarande brukskapacitet under den närmaste treårsperioden skall fullt utnyttjas på ett rationellt sätt. Sockerindustrins nuvarande struktur skall bibehållas under regleringsåret.

2. De förändringar som genomförs beträffande villkoren för betodlare och sockerindustri inom EG bör överföras till den svenska sockerindustrin. Därvid bör användas den vid ändringstillfället gällande centralkursen för den svenska kronan i förhållande till EG:s kontoenhet.

3. Som bas för nästkommande ändring av priset på sockerbetor enligt punkt 2 ovan bör användas 14,21 kr./dt betor med en sockerhalt av 16 %.

4. Som bas för nästkommande ändring av sockerpriserna enligt punkt 2 bör som pris på baskvaliteten i sortimentet, strösocker av kvalitet K5 i säck om 50 kg, användas 205,57 kr./100 kg.

5. Sockerbolaget bör få öka prisspanningen i förhållande till baskvaliteten för vissa delar av sitt sortiment enligt en specificerad lista.

6. Gränsskyddet för socker bör utgöras av en införselavgift som bör tas ut för importerade kvantiteter under perioder då världsmarknadspriset är lägre än det fastställda priset på socker ur svenska betor. De insamlade medlen bör — liksom hittills — tillföras sockerregleringsfonden. Som världsmarknadspris för färdigt socker bör gälla Parisbörsens spot-notering för vitsocker med tillägg av 8,10 kr./100 kg motsvarande kostnad för frakt m. m. till svensk hamn samt korrigeringskostnad för kvalitetskillnad mellan den svenska baskvaliteten och den kvalitet Paris-noteringen avser. Som mått på världsmarknadspriset på råsocker bör gälla den nominella London-noteringen på råsocker. Båda noteringarna bör omräknas till svensk valuta enligt den säljkurs som gäller noteringsdagen.

Införselavgiften för färdigt socker bör utgöra skillnaden mellan avräkningspriset på baskvaliteten i den svenska sockerregleringen och världsmarknadspriset på färdigt socker, mätt på nyss angivet sätt.

Införselavgiften för råsocker bör anpassas så att svensk raffinadör som köper in råsocker till gällande London-notering och säljer den raffinerade varan till det svenska avräkningspriset erhåller en ersättning för raffineringen som motsvarar den som utgår inom EG eller f. n. 25,91 kr./100 kg raffinad inkl. ersättning för säckkostnad och viss utfrakt. Raffineringen bör härvid förutsättas medföra ett svinn om 8 %. Avgiften bör vidare justeras så att raffinadören erhåller lagringsbidrag enligt EG:s regler.

Införselavgiften för sirap o. d. bör motsvara avgiften för färdigt socker, varvid hänsyn bör tas till produktens sockerinhåll.

Införselavgifterna bör i princip justeras en gång varje månad samt dessutom vid större avvikelser i Paris-noteringen jämfört med nivåen vid närmast föregående justeringstillfälle.

7. Då världsmarknadspriset för färdigt socker är högre än det inhemska avräkningspriset bör jordbruksnämnden få ta ut en försäljningsavgift på allt socker som säljs inom landet. Därvid kommer det inhemska partipriset att höjas med ett belopp som motsvarar försälj-

ningsavgiften. De insamlade medlen bör användas för att subventionera sockerimporten.

Under sådana perioder bör ersättningen för sockerbolagets raffineringens verksamhet regleras enligt den s. k. garantiregeln. Denna innebär att man halvårsvis i efterhand gör en avräkning som beaktar skillnaden mellan de genomsnittliga världsmarknadspriserna på färdigt socker enligt Paris-noteringen och på råsocker enligt London-noteringen. Skillnaden mellan dessa noteringar bör i idealläget ge utrymme för raffineringssvinn, raffineringersättning och lagringsbidrag enligt EG:s normer. Den kalkylmässiga raffineringersättningen bör ligga mellan vissa gränsvärden. Om ett sådant gränsvärde överskrids sker avräkning mellan sockerbolaget och regleringsfonden.

8. Om införselavgifterna för melass, betfor o. d. höjs bör sådan prishöjning genomföras på den svenska marknaden, som i anslutning till avgiftshöjningen är marknadsmässigt möjlig. Från prishöjningen bör dock undantas melass som i enlighet med odlarkontrakt levereras till betodlare. De ökade intäkter som följer av prishöjningen bör tillföras sockerregleringsfonden.

9. Sockerregleringsfonden bör liksom hittills bekosta fraktsubventioneringen till de fyra nordligaste länen och Kopparbergs län med 1,2 milj. kr. per år samt fältmätningen i erforderlig utsträckning av den svenska sockerbetsarealen.

10. Om väsentliga förändringar i de grundläggande villkoren för den svenska sockernäringsen inträffar under regleringsperioden bör överläggningar kunna tas upp mellan jordbruksnämnden, konsumentdelegationen och företrädare för betodlarna och sockerindustrin.

Det bör ankomma på jordbruksnämnden att vidta de regleringsåtgärder som behövs för att genomföra förslaget och att meddela beslut i frågor som kan komma att aktualiseras genom tillämpning av punkt 10 ovan.

Jordbruksnämndens förslag innebär att sockerbolaget erhåller kalkylmässiga ekonomiska förbättringar motsvarande sammanlagt ca 37,8 milj. kr. Därtill kommer den anpassning som bör göras till de förändringar som kommer att genomföras beträffande villkoren för betodlare och sockerindustri inom EG. Den ekonomiska effekten av en sådan anpassning kan f. n. inte exakt beräknas. Kommissionens pridförslag för regleringsåret 1976/77 innebär för sockerbetor och socker prishöjningar med ca 8 %. Om kommissionsförslaget antas kommer anpassningen till förhållandena i EG att ge ökade intäkter om ca 1 kr. per dt sockerbetor för betodlarna och ca 7 kr. per 100 kg socker eller totalt ca 22 milj. kr. för sockerbolaget vid normalskörd.

6 Statens jordbruksnämnds organisation m. m.

6.1 Nuvarande förhållanden

Statens jordbruksnämnd är central förvaltningsmyndighet för ärenden om prisreglering och marknadsföring på jordbrukets och fiskets områden. Nämnden ansvarar vidare för den ekonomiska försvarsberedskapen på livsmedelsområdet och är huvudman för skördeskadeskyddet.

Jordbruksnämndens styrelse består av en ordförande, nämligen generaldirektören, och högst fem andra ledamöter, som regeringen utser särskilt. Vid handläggning av ärende som rör fiske ingår i nämnden ytterligare en ledamot som regeringen utser särskilt. Dessutom ingår två företrädare för personalen.

Till nämnden är knuten en konsumentdelegation, som har till uppgift att bistå nämnden med råd och upplysningar samt att till nämnden framföra synpunkter och önskemål beträffande jordbrukspolitikens utformning och grunderna för fiskets prisreglering med särskild hänsyn till förbrukarsidans intressen. Delegationen skall även bidra till förståelse inom förbrukarsidan för och insikt i jordbrukets och fiskets problem och ställning. Delegationen äger uppta överläggningar med nämnden i frågor som bedöms vara av större vikt eller ha prejudicerande verkan.

Till nämnden är vidare knutet ett beredskapsråd med uppgift att för nämndens räkning verkställa utredningar samt studera forskningsresultat och projekt som berör ersättningsproduktion inom livsmedelsområdet.

De allmänna riktlinjerna för den nuvarande jordbrukspolitikens fastställdes av 1967 års riksdag. Beslutet anger även ordningen för prisöverläggningarnas bedrivande. Enligt detta beslut ankommer det på regeringen att vid varje särskilt tillfälle ta ställning till frågan om företrädare för staten vid dessa överläggningar. Företrädare för staten har varit statens jordbruksnämnd, frånsett åren 1967 och 1969, då en särskild delegation utsågs.

Regleringen på fiskets område grundas på beslut av 1968 års riksdag. Enligt detta beslut skall jordbruksnämnden företräda staten vid överläggningarna om fiskets prisreglering.

Jordbruksnämnden är organiserad på fem byråer, nämligen animaliebyrån, vegetabiliebyrån, administrativa byrån, utredningsbyrån och utrikeshandelsbyrån, samt två särskilda sektioner, nämligen fisksektionen och beredskapssektionen. Vid nämnden finns 148 tjänster.

Statens jordbruksnämnd skall enligt beslut av 1973 års riksdag (prop. 1973: 55, InU 1973: 22, rskr 1973: 220) omlokaliseras till Jönköping. Regeringen har beslutat att omlokaliseringen skall ske under tredje kvartalet 1977.

6.2 Utredningen

Utredningen har behandlat frågor rörande jordbruksnämndens styrelse, konsumentdelegationen, prisöverläggningarna och jordbruksnämndens organisation.

Med hänsyn till jordbruksnämndens omlokalisering till Jönköping år 1977 har utredningens arbete bedrivits skyndsamt och främst inriktats på att lämna förslag till ramorganisation.

Utredningen om jordbruksnämndens organisation anser att till ledamöter i nämndens *styrelse* bör liksom hittills utses personer med central position och sakkunskap i frågor som rör jordbruksnämndens huvuduppgifter. Av nuvarande styrelsesammansättning konstaterar utredningen att — förutom ordföranden, som får anses företräda staten, och de två personalföreträdarna — relationen ledamöterna emellan är två från jordbruket och en vardera från konsumenterna, det enskilda näringslivet och konsumentkooperationen. Härtill kommer vid fiskeärende en representant för fisket.

Enligt utredningens mening bör jordbruksnämndens styrelse, med hänsyn till livsmedelsprisernas roll i samhället, ha en så allsidig sammansättning som möjligt med breda kontaktytor. Detta innebär att såväl det allmänna samhällsintresset som olika intressegrupper bör vara företrädda. Härigenom skapas förutsättningar för en bred förankring av besluten. Utredningen anser att i styrelsen bör ingå, förutom generaldirektören och personalrepresentanterna, företrädare för det allmänna, jordbruket, konsumentintressena samt näringsliv med anknytning till livsmedelssektorn. Det bör liksom nu ankomma på regeringen att fastställa antalet ledamöter och att utse dessa.

På grundval av de kontakter som utredningen har haft med *konsumentdelegationen* konstaterar utredningen att delegationen, med utgångspunkt i bestämmelserna i instruktionen, har betydande frihet att på olika sätt framföra sina synpunkter till jordbruksnämnden. I praktiken har dock delegationen koncentrerat sitt arbete till prisöverläggningarna medan den inte deltar lika aktivt i det löpande prisregleringsarbetet. Delegationen fungerar även som remissinstans samt informeras kontinuerligt av jordbruksnämndens tjänstemän om frågor som kan vara av betydelse för förbrukarsidan. Utredningen konstaterar vidare att delegationen vid prisöverläggningarna numera uppträder som part gentemot lantbrukarnas förhandlingsdelegation. Möjligheterna för konsumentdelegationen att före och under överläggningarna ta del av och analysera det material som ligger till grund för överläggningarna bedöms av delegationen vara i stort sett tillfredsställande.

Vid sina överväganden rörande konsumentdelegationen har utredningen inte funnit anledning att föreslå någon ändring i delegationens nuvarande ställning. Utredningen finner det med hänsyn till livsmedels-

prisernas betydelse för de enskilda konsumenterna tillfredsställande att delegationen har kunnat öka sitt inflytande, framför allt vid prisöverläggningarna. För att underlätta för delegationen att utöva detta inflytande anser utredningen att resurser inom jordbruksnämnden bör ställas till delegationens förfogande. Detta kan enligt utredningens mening ske genom att — utöver att nämndens tjänstemän allmänt skall ge delegationen nödvändig information — särskild personal får som uppgift att ansvara för att delegationen hålls underrättad om frågor av intresse för delegationen och framför allt att vara delegationen behjälplig före och under prisöverläggningsarbetet.

I konsumentdelegationen ingår f. n. företrädare för såväl det mer direkta konsumentintresset som för förbrukarsidan inom livsmedelssektorn. Utredningen har övervägt huruvida i delegationen bör ingå enbart företrädare för den förstnämnda gruppen. Efter överläggningar som utredningen haft med konsumentdelegationen, vilken inte ansett en sådan ändring motiverad, har utredningen dock inte föreslagit någon förändring.

Utredningen har behandlat beslutsprocessen i prisregleringen och därmed formerna för *prisöverläggningarna*. Beträffande det praktiska förfaringssättet vid överläggningarna om jordbrukets prisreglering konstaterar utredningen att dessa överläggningar numera i stor utsträckning tar formen av en förhandling mellan å ena sidan lantbrukarnas förhandlingsdelegation och å andra sidan konsumentrepresentanterna bland jordbruksnämndens ledamöter tillsammans med konsumentdelegationen. Generaldirektören leder överläggningarna, vilka i regel leder till ett enhälligt förslag som närmare utformas av jordbruksnämnden och överlämnas till regeringen.

Enligt utredningens åsikt bör, med hänsyn till jordbruksprisregleringens betydelse och den ökande budgetfinansieringen av prisregleringen under senare år, närmare övervägas att oftare än vad hittills varit fallet utse en särskild delegation att företräda staten vid överläggningarna inför nya prisregleringsperioder. I övrigt anser utredningen att nuvarande praxis beträffande ordningen för handläggningen av prissättningen på jordbrukets produkter torde vara tillfredsställande.

Enligt beslut av 1968 års riksdag skall staten vid överläggningar med fiskets förhandlingsdelegation representeras av jordbruksnämnden. Utredningen anser att i princip bör samma ordning gälla på fiskets område som på jordbrukets.

I utredningens direktiv utsägs att riksdagsbeslutet om jordbruksnämndens omlokalisering till Jönköping innebär att överläggningarna med jordbrukets och fiskets organisationer kommer att bedrivas på denna ort. Bl. a. mot denna bakgrund understryker utredningen värdet och nödvändigheten av planering och förberedelser inför överläggningarna. Utredningen förordar därför att systemet med en förhand-

lingsberedning — ett mindre arbetsutskott med expertis från jordbruksnämnden och delegationerna — permanentas och utvecklas ytterligare.

Utredningen har biträttats av statskontoret rörande frågor om *jordbruksnämndens organisation*. Utredningen har lämnat ett förslag till ramorganisation. Förslagen syftar främst till att stärka planeringen och samordningen av verksamheten.

Statskontoret anser att den verksamhet som bedrivs inom de produktinriktade enheterna animaliebyrån, vegetabiliebyrån och fisksektionen bör sammanföras i en huvudenhet benämnd regleringsenheten. I denna enhet föreslås också ingå restitutions- och kontrollverksamheterna. Utredningen biträder detta förslag men anser att huvudenheten bör benämnas produktavdelningen.

Utredningen föreslår att även en administrativ huvudenhet inrättas. Som underenheter hänförs dit en ekonomienhet, en personalenhet, en allmän enhet och en beredskapsenhet.

Beträffande utrednings- och utrikeshandelsenheterna har utredningen i likhet med statskontoret ej funnit anledning att föreslå några organisatoriska förändringar.

Utredningens förslag innebär att nämnden tillförs två tjänster som chef för huvudenhet. Samtidigt kan en tjänst som chef för enhet dras in. Vidare bör inrättas en tjänst som chef för personalenheten. Kostnaderna för de av utredningen föreslagna tjänsterna beräknas i 1976 års löneläge till ca 300 000 kr.

Enligt statskontorets och utredningens uppfattning föreligger behov av att utreda vissa områden närmare bl. a. personaldimensioneringen inom enheterna. Utredningen anser att det fortsatta utredningsarbetet närmast bör fullföljas av jordbruksnämnden med biträde av utomstående expertis eller att en särskild arbetsgrupp bildas för ändamålet.

6.3 Remissyttrandena

Utredningens förslag i fråga om jordbruksnämndens styrelse tas upp i yttrandena av *statens jordbruksnämnd*, *statens jordbruksnämnds konsumentdelegation*, *fiskeristyrelsen*, *statens pris- och kartellnämnd*, *LO*, *TCO-S*, *SACO/SR*, *LRF*, *Sveriges industriförbund*, *Sveriges grossistförbund*, *KF* och *Sveriges fiskares riksförbund*. Utredningens uppfattning att i styrelsen liksom hittills bör utses personer med central position och sakkunskap i frågor som rör jordbruksnämndens huvuduppgifter delas av flertalet av dessa remissinstanser.

Vad gäller frågan om representationen i styrelsen och främst det allmänna samhällsintressets representation har flera remissinstanser ej direkt berört denna fråga eller finner att den har nära samband med vem som skall företräda staten vid prisöverläggningarna. *Statens pris- och kartellnämnd* anser, mot bakgrund av utredningens förslag att en

särskild delegation i större utsträckning skall företräda staten vid prisöverläggningarna, att den nuvarande intressesammansättningen av styrelsen kan behållas.

Flera remissinstanser har emellertid anfört avvikande synpunkter på utredningens förslag.

Statens jordbruksnämnd framhåller att styrelsens ledamöter, även om de hämtas från vissa intressegrupper, i sin egenskap av ledamöter är skyldiga att tillvarata samhällets intressen. Om man med företrädare för det allmänna samhällsintresset avser en parlamentarisk förankring förutsätter detta enligt jordbruksnämnden en sådan utökning av antalet ledamöter att nämndens praktiska arbetsmöjligheter i hög grad skulle försvåras. Enligt nämndens mening bör samhällets intresse inom nämndens arbetsområde i vanlig ordning komma till uttryck i riksdagens och regeringens beslut och direktiv.

Liknande synpunkter framförs även av bl. a. *LO*, *LRF* och *Sveriges grossistförbund*. *LRF* anser vidare att den av statsmakterna fastlagda jordbruksprisuppgörelsen i princip har samma betydelse för den enskilde jordbrukaren som kollektivavtalet för den enskilde löntagaren och anser sig därför lika lite som arbetsmarknadens parter kunna acceptera att delta i avtalstillämpning utifrån en minoritetsställning.

Sveriges industriförbund anser att den privata livsmedelsindustrin skall vara representerad i jordbruksnämnden mot bakgrund av att konkurrenssituationen för denna industri direkt påverkas av jordbruksregleringens utformning och tillämpning.

Fiskeristyrelsen och *Sveriges fiskares riksförbund* förutsätter att nämnden liksom hittills kommer att förstärkas med en representant för fisket när frågor som rör fiskerinäringen behandlas.

Beträffande utredningens förslag om resurser och information till konsumentdelegationen råder i viss mån delade meningar. *Statskontoret*, *TCO-S*, *LRF* och *Industriförbundet* anser i likhet med utredningen att ökade resurser bör ställas till delegationens förfogande. Vidare bör enligt statskontorets mening de enskilda konsumenternas ställning i delegationen förstärkas, förslagsvis genom att konsumentverket blir företrätt i delegationen. Även *KO* pekar på de möjligheter som finns att engagera konsumentverket. *KO* anser dock att utredningens förslag till förstärkta resurser för konsumentdelegationen inte är tillräckligt utan betonar det angelägna i att delegationens uppgifter, sammansättning och resurser snarast blir föremål för förnyade överväganden. I avvaktan på en längre gående ändring anser *KO* att de enskilda konsumenternas representation i styrelsen bör förstärkas med företrädare för konsumentverket.

Övriga myndigheter och organisationer som berört frågan om konsumentdelegationens ställning, sammansättning m. m., bl. a. *statens jordbruksnämnd*, *konsumentdelegationen*, *LO*, *SACO/SR* och *KF*, anser att

det liksom hittills bör ankomma på enhetschefer och berörda tjänstemän att se till att delegationen får all den information som kan behövas i frågor av intresse för delegationen både i det löpande arbetet samt före och under prisöverläggningarna.

Enligt utredningen bör närmare övervägas att oftare än vad hittills har varit fallet utse en särskild delegation att företräda staten vid överläggningarna inför nya prisregleringsperioder. Detta förslag tillstyrks av *statens pris- och kartellnämnd* och *TCO-S*. Enligt *statens pris- och kartellnämnd* kan en sådan förhandlingsordning övervägas även vid de årliga resp. halvårsvisa överläggningarna under längre prisregleringsperioder. *Konsumentdelegationen* och *LO* anser det självklart att regeringen vid varje förhandlingstillfälle äger bestämma vem som skall företräda staten men betonar betydelsen av kontinuitet i de förhandlande parternas sammansättning vid alla överläggningar.

Statens jordbruksnämnd finner den nuvarande formen för överläggningarna ändamålsenlig. Nämnden anser att prisöverläggningarna regelmässigt tar formen av en utav nämnden ledd förhandling mellan lantbrukarnas förhandlingsdelegation och konsumentdelegationen samt att nämndens ledamöter — inte bara på konsumentsidan, som utredningen angivit — deltar genom att berika och stödja de resp. delegationernas argumentering. *LRF*, *Sveriges industriförbund* och *Sveriges grossistförbund* anser det vara en fördel med nuvarande ordning mot bakgrund av den kontinuitet som skapas genom att den som skall tolka och tillämpa besluten även deltagit i överläggningarna. Enligt *KF:s* uppfattning är det endast motiverat med en särskild delegation vid sådana tillfällen då större ändringar av jordbrukspolitikens inriktning är aktuella.

Den föreslagna ordningen för prisöverläggningarna på jordbrukets område bör enligt utredningen även gälla på fiskets. Detta tillstyrks av bl. a. *fiskeristyrelsen*.

Förslaget till ramorganisation tillstyrks eller lämnas utan erinran av flertalet remissinstanser. *Lantbruksstyrelsen* ifrågasätter emellertid om inte utrednings-, utrikeshandels- och beredskapsenheterna skulle kunna sammanföras till en huvudenhet mot bakgrund av de beröringspunkter som finns mellan enheterna.

I fråga om beredskapsenhetens ställning i organisationen anser bl. a. *ÖB*, *statskontoret* och *överstyrelsen för ekonomiskt försvar* att någon ändring inte bör vidtas innan enhetens uppgifter klarlagts på grundval av pågående utredningar inom det ekonomiska försvaret.

Statens jordbruksnämnd, *lantbruksstyrelsen* och *TCO-S* anser att restitutionsenhetens verksamhet har närmare samband med den verksamhet som bedrivs inom en administrativ enhet och därför bör hänföras till denna huvudenhet.

7 Föredraganden

7.1 Prisregleringen på jordbruksprodukter m. m.

Genom beslut av 1974 års riksdag (prop. 1974: 122, JoU 1974: 29, rskr 1974: 275) antogs de av statens jordbruksnämnd framlagda och av Kungl. Maj:t i allt väsentligt godtagna förslagen till prissättning på jordbruksprodukter (exkl. socker och sockerbetor) för tiden den 1 juli 1974—den 30 juni 1977 och för socker och sockerbetor för tiden den 1 juli 1974—den 30 juni 1976. Jordbruksnämndens förslag föregicks av överläggningar med lantbrukarnas förhandlingsdelegation, Sveriges betodlares centralförening, Svenska sockerfabriks AB och jordbruksnämndens konsumentdelegation.

Enligt riksdagsbeslutet skall mittpriser, prisgränser och införselavgifter för jordbruksprodukter (exkl. socker och sockerbetor) justeras dels varje halvår på grundval av utvecklingen av jordbrukets kostnader, dels den 1 juli 1975 och den 1 juli 1976 med hänsyn till inkomstutvecklingen för andra befolkningsgrupper. Vissa fastställda belopp skall dessutom utgå till jordbruket den 1 januari och den 1 juli 1975 samt den 1 juli 1976, nämligen med 66, 80 resp. 50 milj. kr. Justeringarnas storlek varje halvår beräknas på grundval av utvecklingen av det s. k. produktionsmedelsprisindex (PM-index) under närmast föregående halvårsperiod, oktober—april resp. april—oktober. Indexutfallet multipliceras med de normerade värdevolumerna (exkl. sockerbetor) för jordbrukarnas kostnader för inköpta produktionsmedel, kostnader för uppsamling och förädling inom ramen för jordbruksprisregleringen samt exportkostnader. Kostnaderna för uppsamling och förädling skall vid justeringen korrigeras med hänsyn till den faktiska kostnadsutvecklingen. Därvid skall beaktas prisutvecklingen för s. k. biprodukter vid slakt.

Regeringen har, med riksdagens bemyndigande, fastställt justerade införselavgifter m. m. för tiden fr. o. m. den 1 juli 1975 och fr. o. m. den 1 januari 1976 efter förslag från jordbruksnämnden. Förslagen hade utformats efter överläggningar och i samförstånd med lantbrukarnas förhandlingsdelegation och konsumentdelegationen. Fr. o. m. den 1 juli 1975 skulle jordbruket, enligt nämndens förslag, tillföras ett belopp av sammanlagt 630 milj. kr. I detta belopp ingår 80 milj. kr. som enligt riksdagens beslut år 1974 skall utgå för bl. a. utbyggd låginkomstsatsning och avbytarverksamhet. Nämnden föreslog att 50 milj. kr. skulle få disponeras för nämnda ändamål och 30 milj. kr. i form av pris- och avgiftshöjningar. Av det belopp om 580 milj. kr. som nämnden hade föreslagit skulle utgå i form av pris- och avgiftshöjningar avsåg ca 460 milj. kr. de prisstoppade produkterna mjölk, ost, grädde, kött och fläsk. Regeringens beslut innebär att ungefär hälften av sistnämnda belopp betalas med budgetmedel. Härigenom kunde priserna på mjölk och ost hållas oförändrade under andra halvåret 1975.

Det belopp som enligt jordbruksnämndens förslag skulle utgå till jordbruket fr. o. m. den 1 januari 1976 utgjorde 356,7 milj. kr. Detta belopp föreslogs utgå i form av pris- och avgiftshöjningar på i huvudsak prisstoppade produkter. Den föreslagna prishöjningen på mjölk begränsades dock till ungefär hälften genom omdisposition av budgetmedel. Den därigenom ökade subventioneringen av mjölken finansieras genom att subventionerna på grädde, chokladmjölk, fruktyoghurt samt s. k. mögelost slopades.

Regeringens åtgärd vid de båda tillfällena att begränsa prishöjningarna på främst mjölken har vidtagits mot bakgrund av att i första hand barnfamiljer och låginkomsttagare bör skyddas mot prishöjningarnas effekter. Jag har i det föregående redovisat den ersättning som f. n. utgår till jordbruket till följd av uteblivna införselavgiftshöjningar m. m. för subventionerade och prisstoppade varor. Den totala effekten till konsument av sålunda utgående livsmedelssubventioner kan för mjölk beräknas till ca 1,25 kr. per liter, för ost ca 3 kr. per kg, för nötkött ca 5 kr. per kg och för fläsk till ca 2,80 kr. per kg. Jag återkommer senare till beräkningen av kostnaderna för livsmedelssubventionerna under anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.

Jag förordar nu att regeringen inhämtar riksdagens bemyndigande att få vidta de åtgärder som behövs för att genomföra regleringen av priser m. m. på vissa jordbruksprodukter under regleringsåret 1976/77. Det ankommer på statens jordbruksnämnd att efter överläggningar med lantbrukarnas förhandlingsdelegation och konsumentdelegationen komma in till regeringen med förslag till fördelning av de totalbelopp som skall tillföras jordbruket den 1 juli 1976 och den 1 januari 1977 samt till de justeringar av prisnivån som med anledning härav behövs. Riksdagen bör medge att regeringen får uppdra åt nämnden att vidta de åtgärder som behövs för den nämnda prisregleringen.

Användningen av införselavgiftsmedel m. m. under regleringsåret 1974/75 framgår av den föregående redogörelsen, liksom också beräkningar av införselavgiftsmedel m. m. som inflyter under 1975/76. Jag har inte någon erinran mot vad som redovisats i detta sammanhang. Till följd av höga världsmarknadspriser på de viktigaste jordbruksprodukterna har införselavgifterna under regleringsåret 1974/75 varit låga. De avgiftsmedel som har stått till förfogande har inte räckt till för att täcka vissa behov för prisregleringen. Bristerna i regleringsekonomin för ändamål inom fördelningsplanen har fått täckas med bl. a. innekostående slaktdjursavgifter och inkomster av förmalningsavgifter. För ändamål utanför fördelningsplanen har utnyttjats den rörliga kredit i riksgäldskontoret på 120 milj. kr. som har ställts till jordbruksnämndens förfogande. Av den rörliga krediten var vid utgången av regleringsåret 1974/75 taget i anspråk 96,7 milj. kr. För regleringsåret 1975/76 räknar dock nämnden med att ett överskott av införselavgiftsmedel om ca 72

milj. kr. kommer att föreligga sedan ändamål inom fördelningsplanen tillgodosatts. Sedan viss del av överskottet har använts för vissa ändamål utanför fördelningsplanen beräknas återstå ca 54 milj. kr. att användas för att minska utnyttjandet av den rörliga krediten. Vid 1975/76 års utgång skulle sålunda återstå ca 43 milj. kr. i utestående kredit.

Jordbruksnämnden beräknar att under *regleringsåret 1976/77* inflyter ca 424 milj. kr. i form av införselavgiftsmedel, varav ca 80 milj. kr. för fodermedel. Med hänsyn till bl. a. starka variationer i importpriserna kan emellertid den faktiska avgiftsuppbörden komma att avvika väsentligt från den beräknade. Nämnden föreslår att kompensationsavgifterna för andra varor än stärkelse och stärkelseprodukter från den 1 juli 1976 inarbetas i utgående införselavgifter samt att det belopp som omfattas av fördelningsplanen för 1976/77 får höjas med 15 milj. kr. med hänsyn härtill. Enligt nämnden bör *fördelningsplanen* för 1976/77 därför omfatta 252,2 milj. kr. jämte inflytande fodermedelsavgifter om 80 milj. kr. samt omvandlade kompensationsavgifter om 15 milj. kr., eller totalt 347,2 milj. kr. Jag biträder nämndens förslag. På grund av den stora ovisshet som råder i fråga om utvecklingen av regleringsekonomi för de olika varuområdena har nämnden inte ansett det möjligt att nu lägga fram någon plan för fördelning av det preliminärt beräknade beloppet. Jordbruksnämnden bör därför återkomma med förslag till preliminär fördelning i juni 1976 i samband med förslag till justering av införselavgifter m. m. fr. o. m. den 1 juli 1976. Nämnden bör då också komma in med förslag till täckning av eventuellt beräknat underskott inom fördelningsplanen. Jordbruksnämnden bör liksom tidigare, efter hörande av lantbrukarnas förhandlingsdelegation och konsumentdelegationen, få jämka fördelningen av delbeloppen mellan de olika regleringsföreningarna och även besluta om fördelning av det belopp som kan komma att stå till nämndens förfogande. Jag har heller inte något att erinra mot att Svensk spannmåls-handel, liksom hittills, tillförs införselavgifter för sådan brödsäd som importeras i utbyte mot inhemsk brödsäd, som exporteras till följd av kvalitativa brister eller måste användas till foder, liksom att Svensk kött- och mejerivaror erhåller kompensation för viss s. k. utbytesexport för kött och fläsk. Vidare bör Sveriges oljeväxtintressenter tillföras de införselavgiftsmedel som inflyter till följd av höjning av avgiften för fettvaror per den 1 juli 1974 eller senare.

Medelsbehovet under 1976/77 för de ändamål *utanför fördelningsplanen* som jag anger i det följande bör i första hand täckas av införselavgiftsmedel. Till dessa ändamål bör även höra den restitution av införselavgifter som f. n. efter särskild prövning utgår för bl. a. vissa kött- och mejerivaror. Eventuellt odisponerade införselavgiftsmedel bör användas för att minska utnyttjandet av den rörliga krediten. Med hänsyn till ovissheten i den faktiska avgiftsuppbörden och osäkerheten i den

kommande utvecklingen av regleringsekonomin anser jag att den rörliga krediten på högst 120 milj. kr. bör få utnyttjas även under regleringsåret 1976/77. Det bör ankomma på regeringen att närmare föreskriva hur krediten får utnyttjas.

De totala kostnaderna för pristillägg för får- och lammkött beräknar nämnden till 22 milj. kr. för regleringsåret 1976/77. Jag föreslår att, liksom för 1975/76, 12 milj. kr. får utgå från anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. Resterande kostnader, 10 milj. kr., bör finansieras med införselavgiftsmedel utanför fördelningsplanen eller om behov föreligger ur den rörliga krediten.

För att öka avkastningen inom potatisodlingen och förbättra potatisens kvalitet har sedan ett antal år lämnats vissa bidrag av avgiftsmedel. Till Svensk matpotatiskontroll (SMAK) har för regleringsåret 1975/76 bidrag lämnats med 630 000 kr. för *upplysningsverksamhet på matpotatisområdet*. För regleringsåret 1976/77 har begärts en höjning av beloppet till 700 000 kr. Till Sveriges utsädesförening har för 1975/76 bidrag lämnats med 1 020 000 kr. för finansiering av föreningens *potatisförädlingsverksamhet*. För 1976/77 har begärts att detta belopp höjs till 1 220 000 kr. Jag har inget att erinra mot dessa höjningar. Bidraget till Sveriges potatisodlares riksförbund för *effektivisering av matpotatisodlingen* bör liksom under 1975/76 få utgå med 1,4 milj. kr.

Arméns *ackordhästorganisation* kommer den 1 juli 1976 att överföras till en särskild stiftelse, Stiftelsen för ackordhästorganisationens bevarande. Försvarets materielverk skall även därefter svara för den centrala administrationen av ackordhästorganisationen mot ersättning från stiftelsen. Interimsstyrelsen för stiftelsen har begärt att bidraget till kostnaderna för denna verksamhet höjs från 300 000 kr. till 475 000 kr. Jag har inget att erinra mot en sådan höjning.

Bidraget för att *begränsa fraktkostnaderna för mjölk och grädde* till vissa områden i de nordligaste länen bör liksom under 1975/76 få utgå med 500 000 kr.

Liksom under innevarande budgetår bör hela kostnaden om 4 milj. kr. för *stöd åt odlingen av vallväxtfrö* utgå av medel utanför fördelningsplanen. Vidare bör liksom under 1975/76 250 000 kr. få utgå för *stöd till biodlingen* under förutsättning av att ett lika stort belopp även anslås inom fördelningsplanen.

Jordbruksnämnden har efter överläggningar med företrädare för sockerbetsodlarna och sockernäringen samt nämndens konsumentdelegation avgett förslag rörande den närmare utformningen av *prisregleringen för sockerbetor och socker* för tiden den 1 juli 1976—den 30 juni 1977. Förslaget innebär bl. a. att Svenska sockerfabriks AB erhåller speciell ersättning för merkostnaderna i samband med driften vid sockerbruken på Öland och Gotland samt att förädlingsersättningen höjs med hänsyn till hittillsvarande utveckling inom EG. För att täcka ökade kostnader vid raffinaderiet i Arlöv medges bolaget rätt att höja nu gällande

pristillägg i förhållande till baskvaliteten för vissa delar av sortimentet. Vidare erhåller bolaget lagringsbidrag för importerat råsocker i anslutning till vad som utbetalas inom EG.

Enligt riksdagens beslut våren 1974 rörande sockerbetsarealen (prop. 1974: 122, JoU 1974: 29, rskr 1974: 275) skall denna fastställas av nämnden efter överläggningar med Sveriges betodlares centralförening och sockerbolaget så att bolagets nuvarande brukskapacitet utnyttjas på ett rationellt sätt. Under år 1975 uppgick arealen till 52 000 ha. Vid normalskörd kan importen av råsocker beräknas uppgå till ca 70 000 ton. Ersättningen till betodlarna föreslås liksom hittills få anpassas till villkoren för odlarna inom EG. Gränsskyddet föreslås utgöras av införelavgift som skall tas ut då världsmarknadspriset är lägre än priset på socker ur svenska betor. Avgiftsmedlen bör, liksom hittills, tillföras sockerregleringsfonden.

Då världsmarknadspriset på färdigt socker är högre än det inhemska avräkningspriset föreslås att jordbruksnämnden får ta ut en försäljningsavgift. De insamlade medlen bör användas för att subventionera importen av socker.

Ersättningen till sockerbolaget beräknas öka strösockerpriset med ca 8 öre per kg enligt förslaget. Härtill kommer höjningar för vissa andra sockerprodukter, t. ex. bitsocker. Totalt innebär förslaget beräknade ekonomiska förbättringar för sockerbolaget med ca 37,8 milj. kr. I uppgörelsen ingår vidare, liksom hittills, en anpassning till villkoren för sockerindustrin inom EG. Om EG antar ett av EG-kommissionen framlagt förslag beräknas strösockerpriset i Sverige öka med ytterligare ca 15 öre per kg. Av den sistnämnda ökningen skulle ungefär hälften tillfalla betodlarna, vilket innebär att priset på sockerbetor skulle höjas med ca 1 kr. per dt till 15,21 kr. per dt.

Jag biträder nämndens förslag till sockerreglering för regleringsåret 1976/77.

7.2 Statens jordbruksnämnds organisation m. m.

I det föregående har jag redovisat de förslag rörande jordbruksnämndens styrelse, konsumentdelegationen, prisöverläggningarna och jordbruksnämndens kansliorganisation som har lagts fram av utredningen om jordbruksnämndens organisation samt remissinstansernas synpunkter på utredningens förslag.

Jordbruksnämndens *styrelse* består av en ordförande, nämligen generaldirektören, och högst fem andra ledamöter, som regeringen utser särskilt. Vid handläggning av ärende som rör fiske ingår i styrelsen ytterligare en ledamot som regeringen utser särskilt. Dessutom ingår två företrädare för personalen.

Utredningen konstaterar att f. n. ingår som ledamöter i jordbruksnämndens styrelse förutom generaldirektören, som är ordförande, och

två personalföreträdare, två representanter för jordbruket och en representant vardera för konsumenterna, det enskilda näringslivet och konsumentkooperationen. Utredningen anser att till ledamöter i jordbruksnämndens styrelse bör liksom hittills utses personer med central position och sakkunskap i frågor som rör jordbruksnämndens huvuduppgifter. Jordbruksnämndens styrelse bör, enligt utredningens uppfattning, med hänsyn till livsmedelsprisernas roll i samhället, ha en så allsidig sammansättning som möjligt med breda kontaktytor. Detta innebär att såväl det allmänna samhällsintresset som olika intressegrupper bör vara företrädda varigenom förutsättningar skapas för en bred förankring av besluten. Utredningen anser därför att i styrelsen bör ingå, förutom generaldirektören och personalrepresentanterna, företrädare för det allmänna, jordbruket, konsumentintressena samt näringsliv med anknytning till livsmedelssektorn.

Remissinstanserna delar utredningens uppfattning att till ledamöter i styrelsen bör utses personer med central position och sakkunskap. Flera av de remissinstanser som direkt har berört frågan om representationen i styrelsen har anfört avvikande synpunkter bl. a. i fråga om det allmänna samhällsintressets representation.

Det ankommer på regeringen att besluta om antalet ledamöter i styrelsen och att utse dessa. För riksdagens information vill jag emellertid nämna följande.

Vid mina överväganden rörande representationen i jordbruksnämndens styrelse finner jag i likhet med utredningen att styrelsen bör ha en allsidig sammansättning. I jordbruksnämndens styrelse bör, förutom generaldirektören och personalföreträdarna, enligt min mening ingå representanter för allmänintresset, jordbruket, konsumentintressena samt näringsliv med anknytning till livsmedelssektorn. Dessutom bör liksom hittills en representant för fisket ingå när ärende som berör fisket behandlas i styrelsen.

Några remissinstanser har framhållit att det finns ett nära samband mellan prisöverläggningarna och nämndens tolkning under pågående prisregleringsperiod av statsmakternas beslut rörande prisregleringens grunder. Dessa beslut har hittills i allt väsentligt grundats på prisöverläggningarnas resultat. Enligt denna uppfattning skulle nämndens tolkningar vara nästan lika betydelsefulla för berörda parter — i första hand jordbruket och konsumenterna — som resultaten av prisöverläggningarna. För egen del finner jag det naturligt att nämnden, om olika uppfattning föreligger rörande prisregleringens grunder, bör höra de båda delegationerna. Jag vill vidare erinra om att besvär kan anföras hos regeringen över nämndens beslut.

Utredningen konstaterar i fråga om jordbruksnämndens *konsumentdelegation* att den enligt nämndens instruktion har betydande frihet att på olika sätt framföra sina synpunkter till jordbruksnämnden. I praktiken har dock delegationen koncentrerat sitt arbete till prisöverläggningarna

och uppträder därvidlag som part gentemot lantbrukarnas förhandlingsdelegation. Utredningen föreslår ingen ändring i delegationens nuvarande ställning. Med hänsyn till livsmedelsprisernas betydelse för de enskilda konsumenterna finner utredningen det tillfredsställande att delegationen har kunnat öka sitt inflytande, framför allt vid prisöverläggningarna. För att underlätta för delegationen att utöva detta inflytande anser utredningen att ökade resurser inom jordbruksnämnden bör ställas till delegationens förfogande.

Remissinstanserna har i stort sett anslutit sig till utredningens förslag beträffande konsumentdelegationens ställning. Flertalet av de remissinstanser som yttrat sig rörande behovet av resurser för delegationen anser i likhet med utredningen att dessa resurser bör utökas.

För egen del finner jag i likhet med utredningen inte anledning att föreslå någon förändring beträffande konsumentdelegationens ställning. Det ankommer på regeringen eller, efter regeringens beslut, statens jordbruksnämnd att besluta vilka resurser som — inom ramen för nämndens organisation och medelstilldelning — bör ställas till delegationens förfogande. Jag anser dock att följande bör anmälas för riksdagen. Det ankommer på jordbruksnämndens tjänstemän att lämna delegationen all den information som behövs i det löpande arbetet samt att före och under prisöverläggningsarbetet vara delegationen behjälplig i erforderlig utsträckning. Efter samråd med chefen för handelsdepartementet och statsrådet Feldt vill jag anföra följande. Med hänsyn till den roll som statens pris- och kartellnämnd har i fråga om beräkningar i samband med prisöverläggningarna och det ansvar som åvilar pris- och kartellnämnden i fråga om prisreglering och övervakning av livsmedelspriserna i efterföljande led anser jag att tjänstemän från pris- och kartellnämnden på motsvarande sätt som jordbruksnämndens tjänstemän bör bistå delegationen.

I 1967 års riksdagsbeslut om riktlinjerna för jordbrukspolitiken anges även *ordningen för handläggningen* av prissättningen på jordbrukets produkter. Enligt detta beslut ankommer det på regeringen att vid varje särskilt tillfälle ta ställning till frågan om företrädare för staten vid prisöverläggningarna.

Enligt utredningens mening bör, med hänsyn till jordbruksprisregleringens betydelse och den ökande budgetfinansieringen av prisregleringen under senare år, närmare övervägas att oftare än vad som hittills varit fallet utse en särskild delegation att företräda staten vid överläggningarna inför nya prisregleringsperioder. Samma ordning bör enligt utredningen även gälla på fiskets område.

Utredningens förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av vissa remissinstanser. Flera instanser understryker emellertid betydelsen av kontinuitet och anser att nuvarande ordning har fungerat tillfredsställande.

Utredningens förslag att en särskilt utsedd delegation bör företräda staten vid överläggningarna även på fiskets område tillstyrks av de remissinstanser som särskilt tagit upp denna fråga i sina yttranden.

I likhet med utredningen anser jag att vissa skäl talar för att staten vid prisöverläggningarna företräds av en särskild delegation. Det ankommer emellertid på regeringen att vid varje särskilt tillfälle ta ställning i denna fråga.

Överläggningarna på fiskets område skall enligt beslut av 1968 års riksdag bedrivas med jordbruksnämnden som representant för staten. Jag föreslår att det bör ankomma på regeringen att utse företrädare för staten även vid dessa överläggningar.

Utredningen har lämnat ett förslag till *ramorganisation* för jordbruksnämnden. Förslaget innebär att den verksamhet som bedrivs inom de produktinriktade enheterna, dvs. animaliebyrån, vegetabiliebyrån och fisksektionen bör sammanföras till en produktenhet. I denna enhet föreslås även ingå restitutions- och kontrollverksamheterna. Vidare föreslår utredningen att verksamheten vid nuvarande administrativa byrån samt nuvarande beredskapssektionen förs samman till en administrativ enhet. Utredningen har inte funnit anledning att föreslå några organisatoriska förändringar beträffande nuvarande utrednings- och utrikeshandelsbyråerna. Utredningens förslag innebär att en tjänst som chef för produktenheten inrättas. Vidare bör enligt utredningen en tjänst som chef för personalärenden inrättas. Enligt utredningen återstår vissa områden som bör utredas närmare, bl. a. personaldimensioneringen inom enheterna, ADB-rutiner m. m. Detta fortsatta arbete bör enligt utredningen bedrivas av jordbruksnämnden med biträde av utomstående experter, främst statskontoret och riksrevisionsverket, eller av en särskilt tillsatt arbetsgrupp.

För egen del anser jag att utredningens förslag till ramorganisation med vissa förändringar kan läggas till grund för ny organisation för jordbruksnämnden. Jag anser dock att beredskapsenheten liksom nu bör utgöra en fristående enhet. Restitutionsfrågorna bör även fortsättningsvis handläggas inom den administrativa enheten. Det ankommer på regeringen eller, efter regeringens beslut, statens jordbruksnämnd att besluta om den närmare fördelningen av arbetsuppgifter på enheter. Detta kräver emellertid ytterligare utredningsarbete som jag avser att föreslå regeringen att ge jordbruksnämnden i uppdrag att utföra i samråd med bl. a. statskontoret.

8 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. medge att regeringen eller, efter regeringens bestämmande, statens jordbruksnämnd får vidta de åtgärder som behövs för att genomföra regleringen av priser m. m. på vissa jordbruksprodukter under regleringsåret 1976/77,
2. godkänna vad jag har förordat i fråga om användningen av in-

förselavgiftsmedel, som inflyter eller har influtit under regleringsåret 1976/77 eller tidigare regleringsår, och av andra i samband med jordbruksregleringen under samma regleringsår influtna eller inflytande avgiftsmedel,

3. medge att den rörliga kredit på högst 120 milj. kr. som år 1973 ställdes till statens jordbruksnämnds förfogande i riksgäldskontoret för ändamål utanför fördelningsplanen för införselavgiftsmedel får under regleringsåret 1976/77 användas av regeringen eller, efter regeringens bestämmande, statens jordbruksnämnd, för ändamål inom jordbruksregleringen,
4. godkänna de av mig förordade grunderna för reglering av sockernäringen för tiden den 1 juli 1976—den 30 juni 1977,
5. godkänna de riktlinjer för statens jordbruksnämnds organisation som jag har förordat i det föregående,
6. bemyndiga regeringen att vidtaga de övergångsåtgärder och åtgärder i övrigt som behövs för att omorganisationen av statens jordbruksnämnd skall kunna genomföras.

9 Anslagsfrågor för budgetåret 1976/77

C 1. Statens jordbruksnämnd

1974/75 Utgift	11 006 025
1975/76 Anslag	11 957 000
1976/77 Förslag	14 936 000

	1975/76	Beräknad ändring 1976/77	
		Statens jordbruksnämnd	Föredraganden
Personal			
Handläggande personal	51	+5	+2
Övrig personal	97	—	—
	148	+5	+2
Anslag			
<i>Utgifter</i>			
Lönekostnader	10 172 000	+2 773 000	+2 642 000
Sjukvård	73 000	— 23 000	— 25 000
Resesättningar	445 000	+ 155 000	+ 108 000
Därav utrikes resor	(10 000)	(+ 5 000)	(+ 5 000)
Lokalkostnader	957 000	+ 83 000	+ 81 000
Expenser	585 000	+ 237 000	+ 213 000
Därav engångsutgifter	(3 000)	(+ 7 000)	(+ 104 000)
Särskilda undersökningar	110 000	—	—
	12 342 000	+3 225 000	+3 019 000
<i>Uppbördsmedel</i>			
Ersättning från fonden för beredskapslagring	385 000	+ 40 000	+ 40 000
Nettoutgift	11 957 000	+3 185 000	+2 979 000

Inkomster vid statens jordbruksnämnd, som redovisas på driftbudgetens inkomstsida under uppbörd i statens verksamhet, beräknas till 1,3 milj. kr. (1975/76 1,2 milj. kr.).

Statens jordbruksnämnd

1. Pris- och löneomräkning 2 447 000 kr., varav 276 000 kr. avser höjt lönekostnadspålägg.

2. 0-alternativet innebär en minskning med tre handläggare samt fem personer i kontorskarriären.

3. En tjänst som förste byråsekreterare föreslås inrättad vid restitutionssektionen (+85 000 kr.).

4. En tjänst som förste byråsekreterare för personaladministrativa ärenden behövs vid kanslisektionen (+85 000 kr.).

5. Tjänsten som chef för utrikeshandelsbyrån bör bli ordinarie.

6. Fisksektionen bör ombildas till byrå. Detta medför att en tjänst som avdelningsdirektör byts ut mot en tjänst som ordinarie byråchef.

7. Beredskapssektionen föreslås också bli ombildad till byrå. Den nuvarande tjänsten som avdelningsdirektör bör därvid bytas ut mot en tjänst som ordinarie byråchef. Vidare föreslås att personalen utökas med två byrådirektörer. (+219 000 kr.)

8. Vid animaliebyrån behövs en tjänst som byrådirektör för uppgifter rörande köttklassificeringen (+109 000 kr.).

9. För kostnader inför omlokaliseringen till Jönköping bör på detta anslag beräknas 240 000 kr.

Föredraganden

Jag har tidigare redovisat mina förslag om jordbruksnämndens organisation. Jag återkommer nu till de personal- och anslagsfrågor som bör tas upp i detta sammanhang.

Med anledning av den föreslagna nya organisationen räknar jag medel för en tjänst som chef för den föreslagna produktenheten. Vidare räknar jag medel för en tjänst för personalärenden.

Beträffande avtalsbara anställnings- och arbetsvillkor avser jag att ge statens avtalsverk det förhandlingsuppdrag som behövs.

På grund av det anförda och med hänvisning till sammanställningen beräknar jag anslaget till 14 936 000 kr. Jag har därvid räknat 212 000 kr. för vissa omlokaliseringskostnader och 50 000 kr. för vissa kostnader för planeringen för försörjningsberedskapen på energiområdet.

Under återopande av vad jag nu har anført hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Statens jordbruksnämnd* för budgetåret 1976/77 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 14 936 000 kr.

C 3. Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område

1974/75 Utgift	2 193 465 441
1975/76 Anslag	2 600 000 000
1976/77 Förslag	2 866 000 000

Under anslaget anvisas medel för olika prisreglerande åtgärder. Från anslaget bestrids främst kostnaderna för livsmedelssubventionerna innefattande dels ersättning till jordbruket för uteblivna pris- och avgiftshöjningar till följd av prisstoppet, dels subventionering av viss livsmedelsimport, dels kostnaderna för låginkomstsatsning och avbytarverksamhet inom jordbruket och dels ersättning för införselavgiftsmedel utanför fördelningsplanen. Från anslaget bestrids även kostnaderna för prisutjämningen.

	1975/76	Beräknad ändring 1976/77	
		Statens jordbruksnämnd	Föredraganden
Anslag			
Prisutjämning	60 000 000	+ 25 000 000	+ 25 000 000
Ersättning till följd av prisstopp m. m.	2 299 000 000	+ 301 000 000	+ 221 000 000
Låginkomstsatsning och avbytarverksamhet inom jordbruket	172 000 000	+ 20 000 000	+ 20 000 000
Ersättning för införselavgiftsmedel utanför fördelningsplanen	67 000 000	—	—
Diverse kostnader	620 000	—	—
Summa (avrundad)	2 600 000 000	+ 345 000 000	+ 266 000 000

Statens jordbruksnämnd

Intern prisutjämning utgår i anledning av vissa åtgärder inom EFTA och EG för vissa jordbruksråvaror till livsmedelsindustrin vid tillverkning av choklad- och konfektyrvaror, biscuits och wafers, frukostflingor, senap, såser och soppor samt fiskkonserver o. d. ävensom på mellanöl och starköl. Prisutjämningsförfarandet administreras av riksskatteverket och jordbruksnämnden. Från posten till prisutjämning bekostas också kompensationen för den kostnadsfördyring som tullskyddet för fettvaror medför för livsmedelsindustrin och den tekniska industrin. För budgetåret 1976/77 räknar nämnden med ett medelsbehov för prisutjämningen av 85 milj. kr.

Posten ersättning till följd av prisstopp m. m. beräknas av jordbruksnämnden uppgå till 2 560 milj. kr. för budgetåret 1975/76. Detta belopp innefattar kostnader för dels den direkta prisstoppersättningen till följd av uteblivna införselavgiftshöjningar, dels ersättning till jordbru-

ket för genom prisstoppet förhindrade prishöjningar på kött, fläsk och ost, vilkas priser annars skulle ha höjts till följd av stigande världsmarknadspriser. Vidare innefattar beloppet kostnader för restitution av införselavgifter för att eliminera icke önskvärda följder av prisstoppet. I beloppet har inte medräknats kostnaden för importsubventionering av matpotatis. På tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 (prop. 1975/76: 101) har beräknats ett medelsbehov av 30 milj. kr. för denna importsubventionering. För budgetåret 1976/77 beräknar nämnden, under förutsättning av fortsatt prisstopp, ett medelsbehov under denna post av 2 600 milj. kr.

Posten för låginkomstsatsning och avbytarverksamhet är för budgetåret 1975/76 upptaget till 172 milj. kr. Enligt regeringens beslut får högst 142 milj. kr. användas till att bestrida kostnaderna för leveranstillägg till mjölkproducenter, stöd till smågrisproduktionen samt avbytarverksamhet inom jordbruket. Resterande 30 milj. kr. har tillförts jordbruket i form av pris- och avgiftshöjningar fr. o. m. den 1 juli 1975.

För leveranstillägg för mjölk, vilket höjdes den 1 juli 1975, beräknar nämnden för budgetåret 1975/76 en kostnad av 105 milj. kr. För det fr. o. m. den 1 juli 1975 införda stödet åt smågrisproduktionen har för budgetåret 1975/76 beräknats en kostnad av 20 milj. kr. Avbytarverksamheten bör enligt nämnden tillföras dels 17 milj. kr. av nu förevarande post för budgetåret 1975/76, dels eventuella besparingar på de för leveranstillägg och smågrisstöd beräknade beloppen. Sker överskridanden av dessa beräknade belopp, bör överskridandena avräknas från de medel som bör tillföras avbytarverksamheten.

För budgetåret 1976/77 skall enligt 1974 års riksdagsbeslut om jordbruksprisregleringen utgå ytterligare 50 milj. kr. för bl. a. utbyggd låginkomstsatsning och avbytarverksamhet. Jordbruksnämnden upptar för budgetåret 1976/77 en anslagspost om $(172 \text{ ./. } 30 + 50 =)$ 192 milj. kr. för här angivna ändamål eller för de ändamål som eljest kan komma att beslutas av statsmakterna.

Posten för ersättning för införselavgiftsmedel utanför fördelningsplanen på 67 milj. kr. fördelar sig med 55 milj. kr. på kostnader för sänkning av partipriset på konsumtionsmjölk och med 12 milj. kr. på kostnader för pristillägg för får- och lammkött. Motsvarande kostnader har före nu löpande prisregleringsperiod bestritts av införselavgiftsmedel som influtit utöver den s. k. fördelningsplanen. För den händelse att prisstoppet blir bestående och införselavgifter inte flyter in i erforderlig omfattning, upptar jordbruksnämnden därför reservationsvis en anslagspost om 67 milj. kr. även för budgetåret 1976/77.

Posten till diverse kostnader har under senare år till väsentlig del åtgått till kostnader för statistiska centralbyrån (skördeskadestycket) och för den årliga undersökningen av fodersädsskörderna.

Föredraganden

Med hänvisning till sammanställningen hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område* för budgetåret 1976/77 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 2 866 000 000 kr.

10 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.